

23. BÖLÜM

MODELLEME VE ROL MODELLEME TEORİSİ

Zahide İYİ*

HELEN C. ERICKSON
(1937-....)

EVELYN M. TOMLIN
(1929-....)

MARY ANN P. SWAIN
(1941-....)

HELEN C. ERICKSON, EVELYN M. TOMLIN, MARY ANN P. SWAIN

Modelleme ve Rol Modelleme Teorisi, Helen C. Erickson, Evelyn M. Tomlin ve Mary Ann P. Swain tarafından geliştirilmiştir. İlk olarak “Modeling and Role Modeling: A Theory and Paradigm for Nursing” adlı kitaplarında 1983 yılında yayınlanmıştır. Teorinin oluşumunda Piaget’in Bilişsel Gelişim Teorisi, Maslow’un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Teorisi, Erikson’un Psikososyal Aşamalar Teorisi ve Selye ve Lazarus’un Genel Adaptasyon Teorisi’nden yararlanılmıştır. Teori, bireylerin sağlıklı ve mutlu bir hayat sürdürme, hayatlarında amaç ve anlam bulma, olabileceklerinin en iyisi olma felsefesine temellenmektedir. Teoride sağlığı geliştirmek ve sürdürmek için bireyin güçlü yönlerine odaklanarak bireyin daha çok güçlendirilmesi gerektiğine inanılır. Hemşirelik müdahalelerinin beş amacı; birey ile güvenilir ilişkiler kurmak, sağlığı geliştirmeye yönelik hedefler belirlemek, bireyin güçlü yönlerini, olumlu yönelimini ve kontrol duygusunu teşvik etmektir. Hemşirenin rolü, bütünsel hemşirelik bakımı yoluyla bu doğal yetenekleri beslemek ve kolaylaştırmaktır. Bu bölümde, modelleme ve rol modellemenin temel kavramları ve geçerliliği sunulmaktadır.

* Arş. Gör., Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, zahide_yji@hotmail.com

miştir. Teorinin sözel iletişim kuramayan veya bilinci kapalı olan hastalarda uygulanabilirliği mümkün olmadığından bu durum tartışmaya açıktır ancak yaratıcı klinisyen hemşireler tarafından bakıma aktarılabilmesine de değinilmiştir (2).

Ulaşılabilirlik

Ulaşılabilirlik, bir teorinin uygulanma ve tanımlanan kavramların gözlemlenebilir gerçekliğe dayandırılma derecesini ifade eder. Tanımlar, kavramları test etmeyi mümkün kılacak şekilde açıkça ifade edilmiştir. Teorisyenler, verileri toplamak, analiz etmek ve sentezlemek için bir dizi yönergeler sağlamıştır. Bu açık yönergeler, herhangi bir hemşirenin teoriyi test etmesine izin vererek ampirik kesinliği arttırmıştır. MRM teorisi yeni ve devam eden araştırmalarla daha fazla ampirik kesinlik kazanacaktır (2).

Önemlilik

MRM nispeten yeni bir teori olmasına karşın, hemşirelik uygulamalarında, eğitiminde ve araştırmalarında kullanılmaktadır ve hemşirelik alanında kabul görmüştür (2).

SONUÇ

MRM hemşirelik alanındaki bilimsel bilgiye katkı sağlamak, hemşirelik bakım kalitesini artırmak ve bireyin iyileşme sürecini desteklemek için kullanılacak bir teoridir. Ancak, ulusal literatür taramasında MRM teorisinin hemşirelik sürecinde kullanılmadığı görülmektedir. Bu nedenle bölümün, MRM teorisinin ulusal hemşirelik çalışmalarda kullanılmasına kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

1. Alligood MR, Tomey AM. *Nursing Theorists and Their Work (7th ed.)*. Maryland Heights, MO: Mosby Elsevier. 2010.
2. Alligood MR. *Nursing Theorists and Their Work (8th ed.)*. Mosby Elsevier. 2014
3. Lombardo SL, Roof MA. Case Study Applying the Modeling and Role-Modeling Theory to Morbid Obesity. *Home Healthcare Nurse: The Journal for the Home Care and Hospice Professional*. 2005; 23(7): 425-428.
4. Erickson HL. *Nursing theories and nursing practice e-book (4th ed.)*. Helen Erickson, Evelyn Tomlin and Marry Ann Swain's Theory of Modeling and Role Modeling. In: Smith MC, Parker ME. (eds.). USA: FA Davis Company. 2015,

5. Terzi A, Yıldırım Y, Şenuzun Aykar F. Helen Erickson, Evelyn Tomlin ve Marry Ann Swain'in Modelleme ve Rol Modelleme Kuramı. Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri. 2020; 12(4): 616-624.
6. Erickson H, Tomlin E, Swain MA. *Modeling and Role-Modeling: A Theory and Paradigm for Nursing*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.1983,
7. Mokhtari Nouri J, Ebadi A, Alhani F, Rejeh N. Growing up and Role Modeling: A Theory in Iranian Nursing Students' Education. Global Journal of Health Science. 2014; 7(2): 273-283.
8. Erickson H, Tomlin E, Swain MA. *Modeling and Role-Modeling: A Theory and Paradigm for Nursing (9 th. ed.)*. Booksurge, Charleston, S.C.2009
9. Erickson H, Tomlin E, Swain MA. *Modeling and Role-Modeling: A Theory and Paradigm for Nursing*. Cedar Park, (TX): EST Co.2002,
10. Nursing Theory, Modeling and Role Modeling Theory. [İnternet sayfası]. [Erişim tarihi 29 Mart 2021]. Erişim adresi: <https://nursing-theory.org/theories-and-models/erickson-modeling-and-role-modeling-theory.php>
11. Roy SC. *Introduction to Nursing: An Adaptation Model*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.1976,
12. Alligood MR. (2011).Theory-Based Practice in a Major Medical Centre. Journal of Nursing Management, 19: 981-988.